

KÉPVISELŐ-TESTÜLETI ELŐTERJESZTÉS

Előterjesztő: Csáfordi Dénes Polgármester – Hajdúhadházi Települési Értéktár Bizottság elnöke

Tárgy: Hajdúhadházi Települési Értéktár Bizottság 2025. évi beszámolója

Ügyintéző: Makrainé Kontrás Melinda ügyintéző

Iktatószám: -

Melléklet: Beszámoló a Hajdúhadházi Települési Értéktár Bizottság 2025. évi tevékenységéről

Feladatot jelent: Makrainé Kontrás Melinda ügyintéző

Véleményező bizottság:

Pénzügyi, Ügyrendi, Etikai, Közrendvédelmi és
Polgári védelmi Bizottság

Bizottsági elnök:

Fórián Albert

Egyéb véleményező szerv: -

Törvényességi véleményezésre benyújtás időpontja: 2026.03.05.

Törvényességi ellenőrzést végezte:

Dr. Tóth Judit *aljegyző*

Látta: **Dr. Juhász Marica** *jegyző*

Az ülés időpontja: 2026. március 26.

Egyéb meghívottak: -

NYILVÁNOS ÜLÉS/ZÁRT ÜLÉS

**Hajdúhadház Város Önkormányzata
Polgármesterétől**

4242 Hajdúhadház, Bocskai tér 1.
(52) 384-103
www.hajduhadhaz.hu

Tisztelt Képviselő-testület!

A települések szellemi és tárgyi értékeinek feltárása, megőrzése és bemutatása, valamint a nemzeti tudat erősítése érdekében az Országgyűlés elfogadta a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvényt, s annak végrehajtására a Kormány megalkotta a magyar nemzeti értékek és hungarikumok értéktárba való felvételéről és az értéktár bizottságok munkájának szabályozásáról szóló 324/2020. (VII.1) Korm. rendeletet.

Hajdúhadház Város Önkormányzata Képviselő-testülete a 2013. szeptember 5-én tartott rendkívüli ülésén a 186/2013. (IX.05.) HÖ. sz. határozatában úgy határozott, hogy

1. a magyar nemzeti értékekről és hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény 3. § (1) bekezdése alapján Települési Értéktárat hoz létre.
2. a magyar nemzeti értékekről és hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény 3. § (2) bekezdésében foglalt feladatok végrehajtására Települési Értéktár Bizottságot hoz létre.

A magyar nemzeti értékek és hungarikumok értéktárba való felvételéről és az értéktár bizottságok munkájának szabályozásáról szóló 324/2020. (VII.1) Korm. rendelet 4. § (1) bekezdés c) pontja alapján a Települési Értéktár Bizottság évente beszámol a tevékenységéről az alapító önkormányzatnak.

A Hajdúhadházi Települési Értéktár Bizottság a 2025. évi tevékenységéről szóló beszámolóját megküldte, melyet a Bizottság a 1/2026. (II. 19.) HTÉB határozatával elfogadott. A beszámoló az előterjesztés mellékletét képezi.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, az előterjesztést megtárgyalni és az alábbi határozati javaslatot egyszerű többséggel elfogadni szíveskedjen.

HATÁROZATI JAVASLAT

Hajdúhadház Város Önkormányzata Képviselő-testületének

..../2026. (....) határozata

**A Hajdúhadházi Települési Értéktár Bizottság
2025. évi beszámolójának elfogadásáról**

Hajdúhadház Város Önkormányzata Képviselő-testülete a Hajdúhadházi Települési Értéktár Bizottság 2025. évi tevékenységéről szóló beszámolóját megtárgyalta, és úgy döntött, hogy azt elfogadja.

Hajdúhadház Város Önkormányzata Képviselő-testülete köszönetét fejezi ki a Hajdúhadházi Települési Értéktár Bizottság egész évben végzett áldozatos munkájáért.

Határidő: 2026.03.31.

Felelős: Csáfordi Dénes polgármester

Végrehajtásért felelős: Makrainé Kontrás Melinda ügyintéző

Hajdúhadház, 2026. március 5.

Tisztelettel:

Csáfordi Dénes
polgármester

Beszámoló
a Hajdúhadházi Települési Értéktár Bizottság
2025. évi tevékenységéről

I. Jogszabályi háttér:

A települések szellemi és tárgyi értékeinek feltárása, megőrzése és bemutatása, valamint a nemzeti tudat erősítése érdekében az Országgyűlés elfogadta a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvényt, s annak végrehajtására a Kormány megalkotta a magyar nemzeti értékek és hungarikumok gondozásáról szóló, jelenleg hatályban lévő 324/2020. (VII. 1.) Korm. rendeletet.

Ezen jogszabályok széleskörű lehetőséget teremtenek a magyarság által létrehozott, a nemzet számára különösen fontos anyagi és szellemi értékek felkutatásához, összegyűjtéséhez és regisztrációjához. Megalkotásuk egyik célja, hogy lehetőség szerint minél több önkormányzat önként vállalt feladatként vegye számba és nevesítse mindazon helyi szellemi, anyagi, természeti kincsét, termékét, melyet nemzeti értéknek tekint, és annak katalogizálása, valamint megőrzése érdekében hozzon létre települési értéktárat.

A települések, melyek értéktáraiból egy szakavatott bizottság, a Hungarikum Bizottság választja ki a Magyar Értéktárba kerülő értékeket, majd ezekből jelöli ki a hungarikumokat., melyek olyan megkülönböztetésre, kiemelésre méltó értékek, amik a történelmi, vagy a mai Magyarországra jellemző tulajdonságaikkal, egyediségükkel, különlegességükkel és minőségükkel a magyarság csúcsteljesítményei. Jelenleg a törvény erejénél fogva hungarikumnak minősülnek az UNESCO világörökségi listán szereplő helyszínek és szellemi, kulturális örökségi elemek.

A 2012. évi XXX. törvény 3.§-a alapján tehát a települési önkormányzat Települési Értéktárat, illetve Települési Értéktár Bizottságot hozhat létre, amely a törvény végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározottak szerint szervezi a településen fellelhető nemzeti értékek azonosítását, létrehozza a településen fellelhető nemzeti értékek adatait tartalmazó gyűjteményt és megküldi azt a vármegyei értéktárba.

II. A Hajdúhadházi Települési Értéktár Bizottság célkitűzései:

A Települési Értéktár Bizottság alapvető célja a város múltjához és jelenéhez kapcsolódó helyi értékeink feltárása, megőrzése, széleskörű bemutatása, ezáltal a helyi lakosság kötődésének, identitásának megerősítése. A Települési Értéktár Bizottságnak fontos szerepe van a jelentősebb helyi évfordulók közös megünneplésének szorgalmazásában, annak előkészítésében.

III. A Hajdúhadházi Települési Értéktár Bizottság tevékenysége:

A fenti jogszabályok alapján Hajdúhadház Város Önkormányzata Képviselő-testülete a 2013. szeptember 5-én tartott rendkívüli ülésén a 186/2013. (IX.05.) HÖ. sz. határozatában úgy határozott, hogy

- 1.) a nemzeti értékekről és hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény 3. § (1) bekezdése alapján Települési Értéktárat hoz létre.
- 2.) a nemzeti értékekről és hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény 3. § (2) bekezdésében foglalt feladatok végrehajtására Települési Értéktár Bizottságot hoz létre, melynek személyi összetételét az alábbiak szerint határozta meg:
 - dr. Hadházy Jenő
 - Vargáné Sörös Ilona
 - Szabó Margit
 - Szöllős László
 - Antal Sándor
 - Csáfordi Dénes
 - Hajdu Marianna.

A Települési Értéktár Bizottság személyi összetételében 2024-ben történt változás:
Szabó Margit tagsága megszűnt.

A bizottság jelenlegi tagsága 6 fő:

- Csáfordi Dénes (bizottsági elnök)
- Antal Sándor
- Erdei Imréné Bódán Katalin
- Hadházy Katalin
- Szöllős László
- Vargáné Sörös Ilona

3.) Helyi értékek:

2025-ben a **HTÉB 2/2025. (III. 4.) határozata** alapján a Hajdúhadház Települési Értéktár Bizottság megtárgyalta és jóváhagyta a **Hagyományos, kapus garágyával kerített szőlőskert** felvételét *kulturális örökség* kategóriában a Hajdúhadházi Települési Értéktárba. Ezzel a Települési Értéktár Bizottság eddigi munkája során a beérkezett javaslatok alapján 33 tárgyi és szellemi terméket minősített helyi értéknek, így a helyi értéktár jelenleg összesen 33 helyi értékkel büszkélkedhet.

sorszám	Települési Érték megnevezése	Kategória	Helyi Értéktárban	Megyei Értéktárban
1.	Hajdúhadházi Vadas csárda épülete	Épített környezet	X	X
2.	Az első magyar gyermekváros barakképületei	Épített környezet	X	X
3.	Sillye Ferenc hajdúkapitány legendája	Kulturális örökség	X	X
4.	Földi János a Hajdúkerület orvosa munkássága	Kulturális örökség	X	X
5.	Bocskai István lovasszobra	Kulturális örökség	X	
6.	Bocskai István mellszobra	Kulturális örökség	X	
7.	Az egyház-, iskola és helytörténeti gyűjtemény állandó kiállítása	Kulturális örökség	X	
8.	Emléktölgy a Kelenc mentén	Természeti környezet	X	X
9.	Égerházi Imre festőművész munkássága	Kulturális örökség	X	
10.	É. Kiss Sándor nyelvész munkássága	Kulturális örökség	X	
11.	Faragott népművészeti kerítés	Turizmus és Vendéglátás	X	
12.	A Földi János Iskola régi épülete	Épített környezet	X	elutasítva 2023. december 20.

13.	Hadház erdőségei	Természeti környezet	X	
14.	Hadházi hurkatészta-vagy görcsös galuska leves	Kulturális örökség	X	
15.	Hadházi kukó-leves	Kulturális örökség	X	
16.	Hadházi lakodalom	Kulturális örökség	X	
17.	Hadházi régi népi játékok	Kulturális örökség	X	
18.	Hadházi savanyú káposzta	Agrár- és Élelmiszergazdaság	X	
19.	Hadházi toroskáposzta	Agrár- és Élelmiszergazdaság	X	
20.	Hadházi töltött káposzta	Agrár- és Élelmiszergazdaság	X	
21.	Hajdúhadházi családi szöttek minták	Kulturális örökség	X	
22.	Liget flórája és faunája	Természeti környezet	X	
23.	Múzsza szobor	Kulturális örökség	X	
24.	Néprajzi gyűjtemény állandó kiállítása	Kulturális örökség	X	
25.	Pannó gyűjtemény	Kulturális örökség	X	
26.	Pély Nagy Gábor hajdúkerületi főkapitány munkássága	Kulturális örökség	X	
27.	Hajdúhadházi református templom	Épített környezet	X	
28.	Szilágyi Dániel orientalista, turkológus munkássága	Kulturális örökség	X	
29.	Hajdúhadházi Úrasztali ónkupa 1623-ból	Kulturális örökség	X	elutasítva 2023. december 20.
30.	1956-os emlékmű	Kulturális örökség	X	
31.	Hadházi lapos tájfajta káposzta	Agrár- és Élelmiszergazdaság	X	X
32.	Othello Borház – a benne lévő szőlészeti és borászati gyűjteménnyel	Agrár- és Élelmiszergazdaság	X	
33.	Hagyományos, kapus garágyával kerített szőlőskert	Kulturális örökség	X	

Jelenleg, települési értékeink közül 6 tétel szerepel a Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktárban:

- Agrár- és Élelmiszergazdaság kategóriában a Hadházi lapos tájfajta káposzta
- Épített környezet kategóriában a Hajdúhadházi Vadas csárda épülete és az első magyar gyermekváros barakképületei
- Kulturális örökség kategóriában Sillye Ferenc hajdúkapitány legendája és Földi János, a Hajdúkerület orvosának munkássága

- Természeti környezet kategóriában pedig az „Emléktölgy a Kelenc mentén”

4.) A Néprajzi Állandó Kiállításról:

A Néprajzi Állandó Kiállításra **2025. január 1-től 2025. december 31-ig 788 fő** látogatott el és nézte meg a Hajdúhadházon megmaradt régi idők tárgyi emlékeit. A kiállítás minden különösebb reklám nélkül is nagy népszerűségnek örvend, alig akad olyan nap, amikor ne lenne látogatója, pedig 2025-ben is időnként, rövidebb időszakokra (a párhuzamosan futó időszak kiállítások alatt) be is kellett zárni néhány hétre a kapuit:

- A még éppen felújított Égerházi Emlékházban megrendezett Doni emléktúrával összekapcsolt II. világháborús kiállítás berendezése, 3 hetes kiállítása és lebontása idejére összesen 4 hétre,
- a könyvtár emeleti termében újragondolt Földi János állandó kiállítás berendezése, megnyitása idejére,
- az Égerházi 100 emlékévként az Égerházi Emlékházban újra megnyitó Égerházi állandó kiállítás berendezése és megnyitása idejére,
- valamint a Művelődési Házban a Trianon Múzeummal koprodukcióban megrendezett Trianon kiállítás berendezése, egy hetes kiállítása és lebontása idejére összesen 3 hétre.

A látogatói réteg széles spektrumon mozog: az óvodás korosztálytól a 90 éven felüliekig minden korosztály képviselteti magát. Az egyéni és családi látogatások mellett különböző korosztályhoz tartozó csoportok (óvodás korosztálytól a nyugdíjasokig, osztálytalálkozókat, résztvevőin át, a baráti társaságokig) képviseltetik magukat. A látogatók nemzetiségi megoszlása is változatos, mert a helyi lakosságon kívül a környező kisebb és nagyobb településekről, a fővárosból, távolabbi városokból, sőt külföldre elszármazottak is megtisztelték kiállításunkat.

A Néprajzi Kiállítást megtekintők – legyen az helyi vagy idegen - kivétel nélkül elismeréssel nyilatkoznak az itt látottakról és arról a kivételes összefogásról, amely a Kertbarátkör és az Önkormányzat között létrejött a város múltjának és tárgyi emlékeinek megőrzéséért.

5.) További tevékenységek:

2025. januárjában a Doni emléktúrával kapcsolatosan két elszánt debreceni katona tiszteletet parancsoló katoani gyűjteményét egészíthettük ki Hadházon összegyűjtött II. világháborús relikviákkal. Felemelő élmény koronázta meg ezt az eseményt, amikor azt a maroknyi elszánt régóta fiatal, helyi, volt katonát hallgathattuk katonanótákat énekelni, akik apáik, nagyapáik előtt tisztelegtek énekükkel.

Februárban Dr. Mándi László orvos-festő kiállításának szervezési és koordinálási feladataira került sor.

Áprilisban a Könyvtár emeleti emlékszobájában berendezett Földi János munkásságát feldolgozó állandó kiállítás megújítása, újraindítása következett. A kiállítás informatív, és manuálisan interaktív elemekkel bővült, melynek apropóján a fiatalabb generációt is könnyebben megszólítja.

Szintén még áprilisban a húsvéti kézműveskedés keretén belül egy feladatmegoldó állomásként lett becsatolva a Néprajzi kiállítás, ahol különböző kvízkérdéseket kellett kinyomozniuk és megválaszolniuk a családoknak.

Májusban Égerházi Imre, Hajdúhadházi születésű festőművész születésének 100. évfordulója alkalmából az Égerházi 100 – év nyitóakkordjaként a hosszabb ideig tartó kényszerszünet után újra Égerházi festményekkel telt meg az épület, újra megnyithattuk az Égerházi Emlékházat.

Júliusban a Néprajzi kiállítás okoseszköz nélküli “interaktív” elemmel bővült, melynek segítségével bárki kipróbálhatja a hadházi lakodalmas káposzta töltésének módját. Ezzel az elemmel is szeretnénk felhívni a figyelmet Hajdúhadház káposztás múltjára és szorgalmazni, hogy ez a hagyomány ne kopjon ki a köztudatból.

Szeptemberben a várpalotai Trianon Múzeum kiállítóival együttműködve közös kiállítást mutathattunk meg a nagyközönség számára, ahol az I. világháború eseményeiről, legjelentősebb színtereiről interaktív összeállításokat tekinthettek meg az érdeklődők és ezt egészítettük ki egy látványos helyi vonatkozású kiállítással. Népszerű interaktív eleme volt a helyi tárlatnak, hogy azok, akik megtisztelték látogatásukkal a kiállítást, valódi I. világháborús kardokat is foghattak a kezükbe egy-egy fotó kedvéért.

Szintén még szeptemberben a Hadházi Káposztás Napok rendezvény keretén belül a Radnóczi Ferenc kertbarátkörrel karöltve népszerűsítettük a Szellemi Kulturális Örökség Nemzeti Jegyzékére is felkerült Hadházi káposztás hagyományokat.

Novemberben az Égerházi 100 emlékév kapcsán nagy volumenű, három helyszínen megrendezett kiállítássorozattal tisztelegtünk a 100 esztendővel ezelőtt született Égerházi Imre festőművész munkássága előtt. Az Emlékházban egy Égerházi Imre által készített fal- és lépőmozaik kompozícióval gazdagodott a gyűjtemény. A Könyvtár emeletén és a Városházán időszakos kiállításokkal, a festőművész életét ismertető könyvbemutatóval és koncerttel emlékeztünk Égerházi Imre festőművészre, városunk díszpolgárára.

Decemberben szintén az Égerházi 100 emlékévhez kapcsolódóan került megrendezésre a szeptemberben meghirdetett rajzpályázatra beérkezett alkotásokból létrehozott kiállítás. A kiállításon több, mint félszáz alkotó munkája került bemutatásra.

-“Itt - Hol?” városi detektívjáték 0 – 99 éves korig

2025-ben is folytattuk a helyi újságban 2024. tavaszán útnak indított városi mozaikkereső játékunkat, mely most is nagy népszerűségnek örvend. Játékunkra ebben az évben is több, mint 500 megfejtés érkezett be.

Összességében megállapíthatjuk, hogy a város történetét és értékeit népszerűsítő rendezvényekre van igény városunkban.

Hajdúhadház, 2026. február 19.

Csáfordi Dénes

a Hajdúhadházi Települési Értéktár Bizottság
elnöke